

Joanna Kozielska

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

E-MAIL: askowr@amu.edu.pl

**Sprawozdanie
z XXXIV Letniej Szkoły Młodych Pedagogów
im. Marii Dudzikowej
„Pedagogika w Uniwersytecie.
Konteksty – Koncepcje – Praktyki”,
13–17.09.2021 r., Poznań–Obrzycko**

W dniach od 13 do 17 września 2021 roku odbyła się XXXIV Letnia Szkoła Młodych Pedagogów im. prof. Marii Dudzikowej. To kolejne już spotkanie młodych pedagogów i pedagożek, którego celem jest wspieranie i stymulowanie ich rozwoju naukowego. Wspomniana inicjatywa jest okazją do uzupełniania i pogłębiania wiedzy, wzbogacania warsztatu badawczego, kreując także możliwość debiutów naukowych oraz promowanie najzdolniejszych. Niewątpliwą wartością wydarzenia jest tworzenie warunków sprzyjających autentycznej integracji środowiska, pracy w dobrej atmosferze i zacieśnianiu więzi międzypokoleniowych. Zajęcia mające miejsce podczas Letniej Szkoły odbywają się w kilku wypróbowanych już formach – poprzez wykłady, dyskusje panelowe, warsztaty i prezentacje naukowe, a zaproszeni goście – autorzy w dziedzinie nauk humanistycznych i społecznych – dają możliwość konsultacji, kreując przestrzeń do wspólnego namysłu nad zgłaszanymi przez adeptów problemami. „Wartość Letniej Szkoły Młodych Pedagogów w procesie wspierania środowiska akademickiego pedagogów jest trudna do przecenienia. Szkoła znacznie wykracza poza ramy tradycyjnych konferencji, urasta do rangi instytucji z własną kulturą”¹.

Tegoroczna Szkoła odbyła się w Obrzycku, malowniczej miejscowości położonej u ujścia rzeki Samy do Warty, na południowym skraju Puszczy Noteckiej, która stanowi największy zwarty obszar leśny w tej części Europy.

1 <http://lsmp34.amu.edu.pl/idea-lsmp/> [dostęp: 6.11.2021].

Klimat pałacu w Obrzycku, będącego dawną rezydencją Raczyńskich, jednego z najbogatszych i najbardziej znanych rodów Wielkopolski XIX i XX wieku, sprzyjał podniosłej atmosferze wydarzenia.

Spotkanie tradycyjnie organizowane było przez Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk, z kolei zaszczytną rolę gospodarza XXXIV LSMP podjął Wydział Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu wraz z Dziekan WSE UAM oraz Przewodniczącą KNP PAN prof. dr hab. Agnieszką Cybal-Michalską. Kierownictwo naukowe nad wydarzeniem objęły prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak oraz prof. UZ dr hab. Ewa Bochno, sekretarzami Szkoły uczyniono dr Bożenę Kanclerz i dra Mateusza Marciniaka. Wydarzenie patronatem honorowym objął Marszałek Województwa Wielkopolskiego Marek Woźniak oraz Prezydent Miasta Poznania Jacek Jaśkowiak.

Narady skupiono wokół tematyki „Pedagogika w Uniwersytecie. Konteksty – Koncepcje – Praktyki”. Uczestnicy, odwołując się do naukowych teorii oraz przykładów praktyk pedagogicznych, próbowali poszukiwać odpowiedzi na następujące pytania:

- Uniwersytet – jaki (nie) jest? Jaki (nie) może być? Jaki być (nie) powinien? Jak go badać i o nim pisać?
- Jakie (nie) są interakcje społeczne, edukacyjne i badawcze w szkole wyższej?
- Jak analizować, interpretować i opisywać sceny i zdarzenia z życia akademickiej codzienności?

Wskazana tematyka okazała się szczególnie ważna także ze względu na sytuację epidemiczną, która wywarła znaczący wpływ na rzeczywistość uniwersytecką, ale także na organizację oraz przebieg XXXIV LSMP. W roku 2020 bowiem, ze względów bezpieczeństwa sanitarnego, organizatorzy podjęli jedyną możliwą w tej sytuacji decyzję o przesunięciu obrad LSMP na rok 2021. Co więcej, po raz pierwszy w historii Letniej Szkoły, udział można było wziąć w niej na dwa sposoby: stacjonarnie i/lub zdalnie. Fakt ten w sposób zauważalny wyróżniał tegoroczne obrady, ale jednocześnie stworzył możliwość udziału w naradach LSMP osobom, które nie mogły dotrzeć do Obrzycka. Pomimo braku fizycznej obecności części spośród 48 uczestniczek i uczestników z kilkunastu polskich uczelni wyższych udało się z powodzeniem zachować niepowtarzalny klimat „wspólnoty ludzi uczących się”. Co stało się możliwe dzięki ogromnemu zaangażowaniu w realizację wydarzenia przez wspomnianych wcześniej sekretarzy XXXIV LSMP, których wspierał

zespół organizacyjny: dr hab. Ewa Karmolińska-Jagodzik, dr Emilia Grzesiak, dr Joanna Kozielska, dr Anna Mazurowska, dr Lucyna Myszka-Strychalska, dr Paulina Peret-Drażewska, dr Kamila Słupska, dr Anna Sobczak, mgr Karolina Domagalska-Nowak, mgr Żaneta Garbacik (z Wydziału Studiów Edukacyjnych UAM).

Ceremonia otwarcia XXXIV LSMP odbyła się w Poznaniu w uniwersyteckiej Sali im. Jana Lubrańskiego Collegium Minus UAM, w wymownej obecności obrazu autorstwa Jana Matejki, ukazującego scenę wręczenia biskupowi Lubrańskiemu aktu erygującego Akademię. Otwarcia XXXIV LSMP dokonała Jej Magnificencja Rektor UAM w Poznaniu prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska, która podkreśliła wartość wieloletniej i silnej tradycji LSMP oraz jej naukową rangę. Uroczystością uświetnił także Prorektor UAM w Poznaniu prof. dr hab. Zbyszko Melosik, który poprzez swój inspirowany wykład wzbudził w jej uczestnikach refleksję nad istotą naukowej pasji. Następnie w imieniu organizatorów przemawiała Przewodnicząca Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk oraz Dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska oraz kierownictwo naukowe LSMP w osobach prof. dr hab. Marii Czerepaniak-Walczak oraz prof. UZ dr hab. Ewy Bochno. Wystąpienia wspomnianych Pań profesor wprowadziły zebranych w wyjątkową specyfikę oraz tradycję Letniej Szkoły Młodych Pedagogów im. Marii Dudzikowej.

Podczas ceremonii inauguracyjnej XXXIV LSMP jej Patronkę wspominali adiunkci i profesorowie – pracownicy Pracowni Pedagogiki Szkolnej WSE UAM: dr hab. Renata Wawrzyniak-Beszterda, prof. UAM, dr hab. Sylwia Jaskulska, dr Mateusz Marciniak oraz Przewodniczący Samorządu LSMP dr Aleksander Cywiński. Po tej wzruszającej chwili wykład inauguracyjny wygłosił prof. dr hab. Marek Kwiek, a profesorskie refleksje na temat rozwoju globalnej nauki stanowiącej wyzwanie dla polityki naukowej, instytucji i młodej kadry akademickiej skutecznie rozbudziły w zebranych potrzebę dyskusji, jakże istotną w kontekście tematyki tegorocznej Szkoły.

W wyjątkowej atmosferze miejsca i ducha Akademii nastąpiło także rytualne przekazanie insygniów LSMP gospodarzom przyszłorocznej, XXXV, jubileuszowej LSMP, czyli Akademii Wyższej Szkoły Bankowej w Dąbrowie Górniczej. Symbolizująca władzę i sprawne zarządzanie „pałeczka dyrygenta” trafiła w ręce reprezentującej Akademię WSB prof. dr hab. Mirosławy Nowak-Dziemianowicz, natomiast „kociałkę” stanowiącą atrybut sekretarzy przejął dr Michał Szyszka. Inauguracyjne spotkanie stało się także przestrzenią do wręczenia dyplomu „Strzał w dziesiątkę”, który otrzymała prof. UwB dr hab.

Alicja Korzeniecka-Bondar za *aktywne i efektywne tworzenie wspólnoty Letniej Szkoły Młodych Pedagogów i bycie „szkolniakiem” od magistra do samodzielnej pracownicy naukowej*. Wyróżnienie to trafiło także do dra Aleksandra Cywińskiego za *bycie doskonałym (od XXVII LSMP) Przewodniczącym Samorządu Letniej Szkoły Młodych Pedagogów*. Część inauguracyjną zamykał wzruszający koncert tria artystów muzyków. Po tak doniosłej uroczystości uczestnicy udali się do pałacu w Obrzycku, gdzie zorganizowano spotkania służące wprowadzeniu w nastrój i specyfikę LSMP oraz wzajemnemu poznaniu się jej tegorocznych uczestników.

Kolejne dni, biorąc pod uwagę wymianę doświadczeń i dyskusje, były jeszcze bardziej intensywne, co umożliwiały zajęcia realizowane w kilku wypróbowanych formułach. Ich różnorodność i klimat dobrze oddaje przebieg drugiego dnia spotkania. Wtorek rozpoczynał się poranną kawą z kierownictwem Szkoły Letniej, gdzie miały miejsce konsultacje z uczestniczkami i uczestnikami. Wykłady Mistrzów przeplatały się z żywą wymianą myśli, pytaniami i odpowiedziami. Wtorkowy blok rozpoczął prof. dr hab. Krzysztof Jakubiak wykładem *Pedagogika na uniwersytetach Drugiej Rzeczypospolitej*. Następnie tradycyjnie część dnia poświęcono „Gieldzie (p)różności”, w której zarówno adepci, jak i „stali bywalcy” zaprezentowali swoje wystąpienia, poszukując odpowiedzi na nurtujące ich wątpliwości. Uczestnicy niezwykle aktywnie zadawali pytania lub dzielili się własnymi spostrzeżeniami. Wtorkowe południe było wypełnione kolejnymi wykładami Mistrzów – prof. UJ dra hab. Radosława Rybkowskiego, który opowiadał o *Polityce wobec szkolnictwa wyższego* oraz prof. dra hab. Zbyszko Melosika, który podnosił problematykę *Wolności akademickiej i konstrukcji tożsamości (młodego) naukowca*. Warsztaty stanowią nieodzowną część Letniej Szkoły Pedagogów, gdzie młodzi mogą rozwijać własne naukowe umiejętności; tym razem można było doszkolić się z zakresu *Ciągłości generacyjnej w pedagogice* u dr Anny Marii Koli oraz bardzo interesującej *Pedagogiki rzeczy*, który to warsztat prowadzili dr Aneta Makowska i dr Maksymilian Chutorański. Wtorkowy blok z wykładami Mistrzów zakończyła prof. dr hab. Mirosława Nowak-Dziemianowicz, której wykład nosił tytuł *Walka o uznanie w szkole wyższej z perspektywy nierówności płci*. Ten wykład był dla uczestników niezwykle pouczający i fascynujący. Wtorek zakończył się konsultacjami u profesorów, licznymi rozmowami uczestników i nieustannym wzajemnym inspirowaniem się do samorozwoju.

Podczas trzeciego oraz czwartego dnia obrad uczestnicy mogli wysłuchać kolejnych wykładów Mistrzów, które, oczywiście, wieńczyły barwne i inspirowane dyskusje. Swoje wystąpienia zaprezentowali i poddali dyskusji:

- prof. dr hab. Bogusław Śliwerski, *Aktywizujące kształcenie studentów pedagogiki*,
- prof. UJ dr hab. Anna Sajdak-Burska, *E-learning czy e-teaching? Dydaktyka akademicka w pułapce pozoru nowoczesności*,
- prof. dr hab. Roman Leppert, *Czy jest możliwa/potrzebna pedagogia/pedagogika pozytywna?*,
- prof. dr hab. Małgorzata Kowalska, *Uniwersytet w ryzach myślenia technokratyczno-biznesowego*,
- prof. dr hab. Stefan M. Kwiatkowski, *Pedagogika wobec problemów współczesnej szkoły*,
- prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, *Rozwiązywanie problemów natury tożsamościowej przez młodzież akademicką*,
- prof. dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik, *Dynamika dostępu kobiet do karier akademickich. Studium przypadku na przykładzie pedagogiki*,
- prof. dr hab. Mirosław Szymański, *Zmiana społeczna a zmiana w oświacie – konsekwencje dla pedagogiki*,
- prof. dr hab. Marzenna Zaorska, *Wielowymiarowość pedagogiki specjalnej w Uniwersytecie. Działalność naukowa, dydaktyczna na rzecz praktyki pedagogicznej*,
- prof. dr hab. Wiesław Ambrozik, *O konieczności uspołecznienia systemu profilaktyki społecznej i resocjalizacji*.

Młodzi Pedagodzy poszerzali swoją naukową wiedzę poprzez aktywne uczestnictwo w warsztatach prezentujących istotne *novum* w dyscyplinie, jaką stanowi pedagogika. Prof. UŁ dr hab. Magdalena Karkowska poruszyła niełatwy temat prowadzenia badań w uniwersytecie. Prof. AP dr hab. Anna Babicka-Wirkus przybliżyła uczestnikom pojęcie „kultury oporu”, za cel warsztatów obierając znalezienie odpowiedzi na pytania o specyfikę badań kultury oporu w uniwersytecie. Kolejnymi niezwykle inspirującymi, wnoszącymi wiele cennych doświadczeń okazały się: warsztat prof. UwB dr hab. Alicji Korzenieckiej-Bondar pod tytułem: *Fenomenografia. Jak łączyć badania z procesem kształcenia studentów pedagogiki?* oraz warsztat dotyczący autoetnografii, który zaprezentował dr hab. Oskar Szwabowski. Czwartkowy dzień zwińczyła uroczysta kolacja, która stanowiła przestrzeń do zaspokojenia potrzeb podniebienia, ale także potrzeb duszy. Towarzyskie i komunikacyjne akcenty – obok naukowych – są przecież wizytówką LSMP.

Piątek był ostatnim dniem, jak określiła prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak, „letniej sesji” LSMP. To właśnie wtedy miały miejsce ostatnie

wystąpienia podczas „Giełdy (p)różności”, gdzie uczestnicy w formie zdalnej i tradycyjnej mogli zaprezentować swój pomysł czy zapytania. Prof. UZ dr hab. Ewa Bochno zainteresowała uczestników tematem *Jak to jest być adiunktką/adiunktem w uniwersytecie? Młodzi w (auto)metaforze*, natomiast prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak zwięździła spotkania z Mistrzami wykładem *Uniwersytet – Konteksty – Koncepcje – Praktyki*, co roznieciło kolejną pasjonującą dyskusję.

Nowa formuła szkoły – hybrydowa – zainicjowała nową formę wyboru osób nagrodzonych w tradycyjnych (i nowych) konkursach. To uczestnicy – nie kierownictwo – zdecydowali w anonimowym głosowaniu online o wyróżnieniach w pięciu kategoriach. Nagrody Auditorium za najlepsze wystąpienie stacjonarne otrzymali – w kategorii doktorów: dr Adam Konopnicki (Uniwersytet Opolski) za wystąpienie *Pytania o fizyczność uniwersytetu* i dr Karol Motyl (Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie) – *Uniwersytet a idea dawstwa szpiku kostnego*. Na rozdrożu pomysłu na koncepcję badań oraz w kategorii magistrów: mgr Iwona Kukowka (Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu), *Orientacje ekologiczne młodzieży wobec wyzwań globalnych zmian społeczno-środowiskowych*. Nagrodę w nowej kategorii konkursu, utworzonej na potrzeby odbywającej się w formule hybrydowej Szkoły (najlepsze wystąpienie online), zdobyła mgr Agnieszka Nymś-Górna (Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu) za wystąpienie pt. *Uniwersytecka tożsamość współpracy z podmiotami społeczności lokalnej*. Wyróżnienie „Twórczy Szum” – za najaktywniejsze dyskusje naukowe w ramach XXXIV LSMP – zdobyli: mgr Colette Szczepaniak (Uniwersytet Szczeciński) oraz Aleksander Cywiński (Uniwersytet Szczeciński), natomiast „Twórczy E-Szum” – za najaktywniejsze dyskusje naukowe online w ramach XXXIV LSMP – trafił do mgr Agaty Borowskiej (Akademia Ignatianum w Krakowie).

Nie ulega wątpliwości, iż XXXIV LSMP im. Marii Dudzikowej zapisze się w historii tego wyjątkowego przedsięwzięcia jako pierwsza edycja, w której udział wziąć można było w formule zdalnej i/lub hybrydowej. Przede wszystkim jednak będzie ona wspomnieniem siły tradycji „wspólnoty ludzi uczących się”, dla których nawet ograniczenia związane z pandemią nie okazały się barierą w dążeniu do rozwoju naukowego, czerpania radości ze wspólnej debaty oraz inspirowanych spotkań z Mistrzami.